

?El vent a les veles

Crònica del concert d'Urbàlia Rurana al 34è Tradicionàrius

Urbàlia Rurana | Josep Tomàs - Centre Artesà Tradicionàrius

La música d'**Urbàlia Rurana** deixa en l'oient la sensació d'anar navegant mentre el sol escalfa i el vent infla les veles. El grup va celebrar trenta anys de singladura -i algun més- el 19 de febrer passat amb un concert antològic al mateix escenari on va fer el primer concert: el CAT de Gràcia.

El grup de folk valencià **Urbàlia Rurana** va fer el primer concert al vell teatre de l'Artesà de Gràcia. Va ser el 9 de febrer de 1990, en la tercera edició del festival Tradicionàrius. Per tant ja fa trenta anys, i encara un més. El grup ho està celebrant ara, potser perquè la pandèmia ho ha anat endarrerint tot, o potser perquè la seva música no convida a les presses ni a celebrar grans efemèrides de números rodons, sinó a la joia de viure cada dia amb la sal mediterrània amarada a la pell.

Divendres passat, a l'escenari del CAT, hi havia dos dels fundadors del grup: **Toni Torregrossa** (veu, guitarra, mandocello i guitarró) i **Carles Gil** (acordió, mandola i veu). A la seva dreta, **Jaume Gosàlbez**, alternant saxos, tarota, flauta i dolçaina. Darrera, ara amb la bateria ara amb el caixó, **Bernat Pellissé**. I al fons, sostenint la gravetat del moment, no hi havia baix, sinó tuba relluent: la de **Joan Buïgues**, un dels romàntics del Saladar.

Vista en perspectiva, la d'**Urbàlia Rurana** és una de les trajectòries més sòlides i oxigenades de la història del folk als Països Catalans. Sorgit com una de les prolongacions del grup **Cànem**, la seva discografia és tan inconstant com selecta i deliciosa, enriquida per grans músics que han anat entrant i sortint al llarg del temps. El concert antològic amb què l'actual sextet comença a festejar

avui dia el trentè aniversari és una mostra de la seva amplitud de mires i d'una capacitat per anar ben lluny sense perdre mai el nord. Ni el sud ni l'est ni l'oest.

Urbàlia Rurana, durant el seu concert al CAT Foto: Josep Tomàs - Centre Artesà Tradicionàrius

Urbàlia Rurana mira al nord. A les cançons tradicionals i picantones de la Catalunya Vella com "Les noies d'Olot" i també a les terres germanes d'Occitània, quan broden en clau polifònica la preciosa "Al pont de Mirabel".

Mira al llevant. Als veïns del pati mediterrani, a una Itàlia i una Grècia riquíssimes en músiques populars que han anat descobrint i de les quals han extret grans adaptacions, com ara l'hel·lènica "Dansa a veus", cantada en valencià i en grec.

Per descomptat, mira al sud, a través dels melismes i les formes del cant de batre, o amb aquell majestuós cavall blanc amb què evoquen ensorrats jardins andalusins. "El cavall blanc", que ja formava part del repertori de **Cànem**, a partir d'un text del poeta de Dénia **Abu-l-Salt**, traduït de l'àrab clàssic al valencià per Josep Piera, és una magnífica i sensual suite en miniatura, que cavalca plena a vessar de lírica i d'èpica.

Fins i tot mira a ponent. Al Nou Món i les Antilles que evoquen des de sempre les havaneres de rom i cafè, i més recentment, una adaptació d'un poema revolucionari de **Marc Granell** per colombianes: "Esbós de xiquet eixint d'escola". És aquell en què es diu:

*Ixes de nou al carrer i coneixes
més bé les raons de la ràbia i el combat.*

I sobretot, **Urbàlia Rurana** mira endins. Obrint la nit amb la "Cercavila de les Cucanyes" de Callosa d'en Sarrià, amb la dolçaina irrompent amb orgull i alegria. Amb jotes de quintos i nades

rescatades. Amb l'estrena de la seva versió folk de la marxa "Ball del moret", també coneguda com "Un moret plorant", de **Gustau Pascual Falcó**.

I enyorant **Jordi Fàbregas**, que se n'ha anat massa aviat i que va ser còmplice del grup en mil aventures. La veu entranyable de **Fàbregas** hauria d'haver sonat a "Tres a fer fortuna", amb lletra de Joan Soler i Amigó, i extreta del projecte *Mar Mur*, en què **Fabregas, Torregrossa** i el piemontès **Maurizio Martinotti** cantaven als migrants que es juguen la vida per un futur millor. I **Fàbregas** també hauria d'haver sonat "Seguidilles, jota i quin fandango!", del disc que **Urbàlia** va fer conjuntament amb **Primera Nota: Folk nou** (Tram, 1996). Aquesta cançó és dels temps de la guerra de Bòsnia, i els músics cantaven a l'amor enfront de la guerra. Avui, tal com va recordar **Toni Torregrossa** a l'escenari, hem arribat a un punt en què pots anar a la presó per la lletra d'una cançó.